

در همه‌ی ابیات به عدم تعلق و وابستگی سفارش شده است ، به جز:

(۱) گر بو ببری زان روشنی آتش به خواب اندر زنی / کز شب روی و بندگی زهره حریف ماه شد

(۲) تن را بدیدی جان نگر، گوهر بدیدی کان نگر / این نادره ایمان نگر، که ایمان در او گمراه شد

(۳) خود را بیفشان چون شجر، از برگ خشک و برگ تر / بی‌رنگ نیک و رنگ بد توحید و یک تویی بود

(۴) یک سو رو از گرداب تن، پیش از دم غرقه شدن / زیرا بقا و خرمی زان سوی شش سوی بود

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در همه‌ی ابیات به استثنای گزینه‌ی ۲ به ترک تعلق اشاره شده است. (ابهام در این سوال

بسیار زیاد است و گزینه‌ی ۱ هم قابل توجیه است.)

ویژگی حماسه در کدام بیت، با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) چرا رزم جُستی ز اسفندیار / که او هست رویین تن و نامدار
- (۲) چو ده ساله شد در زمین کس نبود / که یارست با وی نبرد آزمود
- (۳) بر او [ضحاک] سال بگذشت مانا هزار / به فرجام کار آمدش خواستار
- (۴) فرستاد موبد بدانها سوار / شتر خواست از دشت جهرم هزار

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه‌های دیگر بر خرق عادت اشاره دارند نظیر «رویین تنی اسفندیار، قدرت جسمانی

فوق‌العاده‌ی سهراب، عمر هزار ساله‌ی ضحاک». در بیت گزینه‌ی ۴ خرق عادت و وجود ندارد.

همه ابیات با بیت زیر قرابت مفهومی دارد ، به جز :

«با اهل فنا دارد هر کس سر یک رنگی / باید که به رنگ شمع از رفتن سر خندد»

(۱) جان که نه عشقش بود آن بازی است / عشق نه بازی است که جان بازی است

(۲) اگر از کمند عشقت بروم کجا گریزم / که خلاص بی تو بند است و حیات بی تو زندان

(۳) مثال عاشق و معشوق شمع و پروانه است / سر هلاک ندارد مگرد پیرامون

(۴) مردن اندر کوی عشق از زندگانی خوش تر است / تا نمیری دست مهرش کوتاه از دامن مکن

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک صورت سوال و ابیات مرتبط «خطرپذیری در راه عشق است» مفهوم بیت

گزینه‌ی ۲ این است که خلاص عاشق در این است که در بند عشق گرفتار باشد.

بیت زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند / دیوار زندگی را زین گونه یادگاران»

(۱) بسیار در دل آمد از اندیشه‌ها و رفت / نقشی که آن نمی‌رود از دل نشان توست

(۲) کرد تصویر تو را صورتگر چین آرزو / بست چندین صورت و صورت نیست این آرزو

(۳) نقاش ازل نقش بدیعت چو بساخت / از ساختن نقش دگر وا پرداخت

(۴) این جهان آینه و هستی ما نقش و نگار / نقش در آینه آخر چه قدر خواهد ماند؟

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت صورت سوال و گزینه‌ی ۴ ناپایداری و گذرا بودن حیات این جهانی

است.

مفاهیم «غبطه خوردن بر عاشق، پذیرفتن سختی عشق، فراغت به واسطه‌ی عشق، توکل» به ترتیب، از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

(الف) این که از لغزش مستانه نمی‌اندیشد / می‌توان یافت که دل تکیه به جایی دارد

(ب) سمندر سالم از آتش برآید / به اهل عشق باشد مهربان درد

(ج) ای که با زلف و رخ یار گذاری شب و روز / فرصت باد که خوش صبحی و شامی داری

(د) بند همه غم‌های جهان بر دل من بود / در بند تو افتادم و از جمله پرستم

(۱) د، ج، الف، ب (۲) د، ب، ج، الف (۳) ج، ب، د، الف (۴) ج، د، الف، ب

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

کدام بیت، «فاقد» مفهوم بیت زیر است؟

«یک بار هم ای عشق من از عقل میندیش / بگذار که دل حل بکند مسئله‌ها را»

(۱) در کارگاه عشق است تدبیر عقل بیکار / طوفان نمی‌کند گوش تعلیم ناخدا را

(۲) عقل گوید که از عالم وحدت مگذر / که بسی دوست‌نما دشمن بدخواه بود

(۳) نقد جان بر سر سودای جنون باخته‌ایم / ایمن از وسوسه‌ی عقل زیان کار شدیم

(۴) به زور عقل گذشتن ز خود میستر نیست / مگر بلند شود دست و تازیانه‌ی عشق

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک صورت سوال و ابیات مرتبط رجحان و برتری دادن عشق بر عقل است.

مفهوم بیت گزینه‌ی ۲ تلاش عقل در جهت خیرخواهی انسان است.

مفهوم بیتِ زیر از کدام بیت، دریافت می‌شود؟

«از سر تعمیر دل بگذر که معماران عشق / روز اول، رنگ این ویرانه، ویران ساختند»

۱) عافیت می‌طلبی رو سر خودگیر که عشق / قهرمانی است که از دار بود چو گانش

۲) دل خواست تا برآید با عشق و برنیامد / مردانه رفته باشی با عشق اگر برآیی

۳) نه مرد عشق او بودی دلا گفتیم و نشنیدی / طریق عشق ورزیدی و حال خویشتن دیدی

۴) خانه از پای بست ویران است / خواجه در بند نقش ایوان است

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دل عاشق باید بلاپذیر باشد. این مفهوم تنها از بیت گزینه‌ی ۱ برداشت می‌شود.

متن زیر با همهی ابیات قرابت مفهومی دارد ، به جز:

«عامل شهری به خلیفه نبشت که دیوار شهر، خراب شده است، آنرا عمارت باید کردن. جواب نبشت که شهر را از

عدل، دیوار کن ، که حاجت نیست به گل و خشمت و سنگ و گیج.»

۱) چو خشنود داری جهان را به داد / توانگر بمانی و از داد شاد

۲) همه داد کن تو به گیتی درون / که از داد هرگز نشد کس نگون

۳) به داد و دهش کوش و نیکی سگال / ولی را پیرور عدو را بمال

۴) اگر دادگر چند بی کس بود / ورا راستی پاسبان بس بود

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم ابیات مرتبط: «رعایت عدالت کشور را از آسیب دشمنان بیرونی و درونی حفظ

می کند». بیت گزینه‌ی ۴ تأکید بر درستی و راستی امور دارد. (بهتر بود این سوال به گونه‌ای طراحی می شد که اختلاف

نظری در پاسخ این سوال وجود نداشت.)

مفهوم کلی کدام ابیات یکسان است؟

(الف) نه هر آن غنچه که بشکفت گل سرخ شود / نه هر آن شاخه که بر رُست صنوبر گردد

(ب) هنگام زراعت آنچه کشتستی [کشته‌ای] / آنت برسد به موسم خرمین

(ج) هر که آزار روا داشت شد آزرده / هر که چه کند در افتاد به چاه اندر

(د) عمل گر دهی مرد منعم‌شناس / که مفلس ندارد ز سلطان هراس

(۱) الف، ب

(۲) الف، د

(۳) ب، ج

(۴) ج، د

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک دو بیت «هر عملی نتیجه و پاداش خاص خود را دارد.»

مفهوم «ان» در کدام واژه‌ها به ترتیب: «نشانه‌ی جمع، صفت فاعلی، نسبت، پسوند زمان» است؟

(۱) روندگان، سخن‌سرایان، گیلان، خزان

(۲) مردان، کیان، سپندان، سپیده‌دمان

(۳) سخن‌گویان، گرگان، کوهان، بامدادان

(۴) نیاکان، خرامان، بابکان، نوبهاران

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

در همه‌ی ابیات، مضاف‌الیه مضاف‌الیه، وجود دارد، به‌جز:

- ۱) خواهی که سرفراز شوی هم‌چو زلف یار / در پای یار سرکش خورشید‌چهره آفت
- ۲) هرکس که دید قامت آن سرو سیم تن / ای بس که خاک پای صنوبر به دیده رُفت
- ۳) شد مدّتی که دیده‌ی اختر شمار من / یک شب ز عشق نرگس پرخواب او نخفت
- ۴) مرید جذبه‌ی بی‌اختیار منصورم / که سیرّ عشق تو را در میان میدان گفت

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این گزینه سه اسم پشت سر هم نیامده‌اند تا ما مضاف‌الیه مضاف‌الیه داشته باشیم: گروه اسمی «پای یار سرکش خورشید چهره» واژه‌های «سرکش و خورشید چهره صفت مضاف‌الیه هستند. در گزینه‌های دیگر سه اسم پشت سر هم آمده‌اند:

گزینه‌ی ۲: خاک پای صنوبر

گزینه‌ی ۳: عشق نرگس او

گزینه‌ی ۴: مرید جذبه‌ی منصور

نقش واژه‌های مشخص شده در بیت زیر، به ترتیب، کدام است؟

«راز همه کرد افشا، نموده رخ زیبا / هم پرده درش بنگر هم پرده‌نشینش بین»

- (۱) قید، نهاد، مضاف‌الیه، مسند
- (۲) بدل، مفعول، مضاف‌الیه، مسند
- (۳) مضاف‌الیه، مسند، مفعول، مسند
- (۴) مضاف‌الیه، مفعول، نهاد

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

معنی واژه‌ی ردیف در کدام بیت با سایر ابیات، تفاوت دارد؟

۱) از دل سنگین لیلی کعبه‌ی جان ساختند / از غبار خاطر مجنون بیابان ساختند

۲) خضر را زخم نمایان گشت عمر جاودان / تیغ سیراب تو را روزی که عریان ساختند

۳) از هوسناکان حذر کن کاین گروه بی‌ادب / مصر را بر یوسف بی‌جرم زندان ساختند

۴) می‌توان دامن بوی گل گرفت از دست باد / وای بر جمعی که وقت خود پریشان ساختند

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ساختند در بیت گزینه‌ی ۱ فقط به مفعول احتیاج دارد و در سایر گزینه‌ها به مفعول و

مسند محتاج است.

در کدام بیت، حذف فعل وجود ندارد؟

- (۱) گر بر وجود عاشق صادق نهند تیغ / گوید بکش که مال سبیل است و جان فدا
- (۲) تو چه ارمغانی آری که به دوستان فرستی / چه از این به ارمغانی که تو خویشتن بیایی
- (۳) گوش بر ناله بلبل کن و بلبل بگذار / تا نگوید سخن از سعدی شیرازی به
- (۴) هرگز آن دل بنمیرد که تو جانش باشی / نیکبخت آن که تو در هر دو جهانش باشی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۱: ... و جان فدا (می‌کنم)

گزینه‌ی ۲: چه از این بهتر ارمغانی (داری)

گزینه‌ی ۴: نیکبخت آن کسی (است)

توجه: بیت گزینه‌ی ۳ اشتباه تایپ شده است و می‌تواند سبب گمراهی دانش‌آموز گردد. صحیح بیت این گونه است:

(گوش بر ناله‌ی مطرب کن و بلبل بگذار / که نگوید سخن از سعدی شیرازی به)

ترتیب آرایه‌های «استعاره، تشبیه، پارادوکس و حسن تعلیل» در ابیات زیر کدام است؟

الف) دلم به پیش تو می‌خواست جان فرستادن / ولی کبوتر جان را نبود قوت بال

ب) ز میوه گرچه در این بوستان سبکباریم / همان چون سرو به آزادگی گرفتاریم

ج) مگر ای زلف ز حال دلم آگه شده‌ای / که پراکنده و شوریده و سرگردانی

د) خواهم اندر پایش افتادن چو گوی / و ربه چو گانم زند هیچش مگوی

۱) الف، ب، د، ج ۲) الف، د، ب، ج ۳) ج، د، ب، الف ۴) د، ب، الف، ج

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. استعاره گزینه‌ی الف: دلم می‌خواست دارای تشخیص و بالطبع استعاره است.

تشبیه گزینه‌ی د: من مثل گوی ...

پارادوکس گزینه‌ی ب: با وجود آزادگی، گرفتار بودن

حسن تعلیل گزینه‌ی ج: علت پریشانی زلف پریشان بودن دل است.

بیبت زیر «فاقد» کدام آرایه‌های ادبی است؟

«شود از مَهر خموشی دل خامش گویا / جوش می در جگر خم ز سر بسته بود»

(۱) ایهام، حس آمیزی (۲) استعاره، تناقض (۳) تشبیه، مراعات نظیر (۴) مجاز، اسلوب معادله

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ایهام و حس آمیزی به کار نرفته است.

آرایه‌های بیت زیر، کدام است؟

«جای خنده است سخن گفتن شیرین پیشیت / که آب شیرین چو بخندی برود از شکرت»

- (۱) استعاره، مجاز، کنایه، تلمیح
(۲) تشبیه، ایهام، مجاز، حسن تعلیل
(۳) استعاره، ایهام تناسب، تلمیح، تناقض
(۴) تشبیه، ایهام، استعاره، ایهام تناسب

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. استعاره و مجاز ← شکر (خنده یار و یا لب او) / کنایه ← جای خنده است (کنایه از مسخره بودن چیز بی ارزش در برابر چیز ارزشمند) / تلمیح به داستان خسرو و شیرین نظامی (البته گزینه‌ی ۴ هم می‌تواند پاسخ درست باشد).

در کدام تشبیه وجود شبهه ذکر نشده است؟

(۱) چون مار زخم خورده دل افتد به پیچ و تاب / هر گه که یاد طره‌ی پیچان کند تو را

(۲) چون رخ من شده است رنگ زمین / چون دم من شده است طبع زمان

(۳) جهان چون نی هزاران ناله دارد / که یک نی دید از شکرستانی؟

(۴) در وفای عشق تو مشهور خوبانم چو شمع / شب‌نشین کوی سربازان و رندانم چو شمع

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وجه شبهه در سایر گزینه‌ها این گونه است.

گزینه‌ی ۱: به پیچ و تاب افتادن

گزینه‌ی ۳: هزاران ناله داشتن

گزینه‌ی ۴: مشهور خوبان بودن و شب‌نشین جایی بودن

هریک از آثار زیر، به ترتیب، از چه کسی است؟

«سانتاماریا، در حیاط کوچک پاییز در زندان، تیرانا، دری به خانه‌ی خورشید»

- ۱) محمد بهمن بیگی، سید حسن حسینی، مهرداد اوستا، م. سرشک
- ۲) سید مهدی شجاعی، اخوان ثالث، محمدرضا رحمانی، سلمان هراتی
- ۳) باستانی پاریزی، سهراب سپهری، شفیعی کدکنی، سلمان هراتی
- ۴) احمد عربلو، م. امید، سیاوش کسرایی، قیصر امین‌پور

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

در کدام عبارت، غلط املائی وجود دارد؟

- (۱) ساغری چند شراب خورده بود و سورت مستی استیلا یافت.
- (۲) اقوال پسندیده، مدروس گشته و حرص غالب و قناعت مغلوب.
- (۳) اگر خردمندی به قلعه پناه گیرد و ثقیب افزاید، البته به عیبی منسوب نگردد.
- (۴) در چنین ورطه‌ای اگر نه تصرفات ولایت شیخ دستگیر او شود، خوف ذوال ایمان باشد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ذوال ← زوال

در کدام گزینه، هر دو بیت، غلط املائی دارد؟

(الف) سحر چشمان تو باطل نکند چشم آویز / مست چندان که بپوشند نباشد مسطور

(ب) کسی کاو طریق تواضع رود / کند بر صریر شرف سلطنت

(ج) چو نیکی کند با تو بر خویشتن / همی خواند از تو ثناهای خود

(د) بزد نعره‌ای پهلوان دلیر / به سوی نریمان چو ارغند شیر

(۱) الف - ب

(۲) الف - د

(۳) ب - ج

(۴) ج - د

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی الف: مسطور ← مستور (پوشیده)

گزینه‌ی ب: صریر ← سریر (تخت)

در میان گروه واژه‌های داده شده، چند غلط‌املایی یافت می‌شود؟

«رجزخوانی و مفاخره، مرتعش و لرزنده، هشتم و خدمتکار، آذرم و حیا، کاذبه و جاکاغذی، غرس و نشاندن، نمط و

طریقه، غرقه و بالاخانه، طیلسان و ردا، زما و مرهم، چریق آفتاب، زی‌حیات و جاندار»

(۱) چهار (۲) پنج (۳) شش (۴) هفت

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. شش غلط‌املایی عبارتند از: ۱- هشتم ۲- آذرم ۳- کازیه ۴- ضماد ۵- چریق ۶- ذی‌حیات

«صاحب جمال، پسندیدہ، برتر، رواق» بہ ترتیب، معانی کدام واژه‌هاست؟

- (۱) وسیم، قدامت، فراسو، طبّق
- (۲) قسیم، صواب، ماورا، طاق
- (۳) جسیم، صواب، فایق، محراب
- (۴) نسیم، صفوت، ماسوا، بخش قوسی هر چیز

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

تمام معانی مقابل کدام واژه‌ها درست است؟

(الف) مقرون: پیوسته، قرینه

(ج) متفق: موافق، همگرا

(ه) محجوب: پنهان، مستور

(۱) الف، هـ

(۲) ب، د

(۳) ب، هـ

(۴) ج، ب

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نادرستی دیگر گزینه‌ها:

گزینه‌ی الف: مقرون \neq قرینه

گزینه‌ی ج: متفق \neq همگرا

گزینه‌ی د: تمکن \neq توانگر

در کدام گزینه، معنی مقابل همه‌ی واژه‌ها، درست است؟

۱) (وَيْلَهُ: ناله) (هَرْبِر: هوشیار) (هَمَّت: کوشش)

۲) (تقریر: بیان) (اشباه: سایه‌ها) (مبتنی: ساخته)

۳) (شوخ: آلودگی) (کام: زبان) (استرحام: رحم کردن به کسی)

۴) (عرش: سایبان) (تقریظ: فهرست کتاب) (وَقَب: بالای کمر)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۲: أشباه: جمع شبه، ماندها، همانندان توجه: «اشباح: جمع شَبَح، کالدها، سایه‌ها، سیاهی‌هایی که از دور دیده می‌شود»

گزینه‌ی ۳: کام: کام: سقف دهان

گزینه‌ی ۴: تقریظ: ستودن، نوشتن یادداشتی ستایش‌آمیز درباره‌ی یک کتاب